

School Als Werkplaats (SAW) – bouwstenen voor SAW'ers

Introductie

Tijdens het Peer School Support Project van de AWTJF is in Communities of Practice (CoP's) binnen School Als Werkplaats (SAW) ingezoomd op de samenwerking tussen docent/coaches en SAW en op de bereikbaarheid, benaderbaarheid en zichtbaarheid van SAW'ers. In verschillende werksessies zijn met input van studenten, docenten en SAW'ers de bouwstenen voor samenwerking aangescherpt. In deze factsheet zijn de bouwstenen ten aanzien van de werkwijze en de kwaliteiten van SAW'ers uitgewerkt.

Werkwijze

- **Op locatie aanwezig zijn:** Niet alleen voor studenten, maar ook voor de docent/coaches geldt dat 'zien en gezien worden' belangrijk is. Door enkele uren per week op de opleiding aanwezig te zijn, kan de SAW'er de docent/coach in de dagelijkse gang van zaken concreet en adequaat ondersteunen. Een tweede voordeel is dat de SAW'er de studenten in lessituaties, in de praktijk en op vrije momenten ziet. Zo krijgt hij een heel veelzijdig en een veel completer beeld dan wanneer hij de studenten alleen één op één spreekt. Daar komt bij dat hij tevens een goed beeld krijgt van de interactie van student en docent en ook daarop kan reageren.
- **Een stapje verder gaan, maar ook weten waar de grens ligt in de eigen inzet:** De SAW'er heeft meer tijd en vaak ook meer expertise dan de docent/coach om in te gaan op de (hulp)vraag van de student, op wat deze zou willen, waar hij/zij tegenaan loopt en welke problemen er spelen. Zo draagt hij eraan bij dat de student op school kan blijven. Dit vergt bij een (klein) aantal studenten een intensief contact, intensiever en gericht op meer leefgebieden dan de docent/coach kan bieden.
- **Overdragen:** Soms resulteert het SAW-traject in het advies elders hulp te zoeken, dan wel een andere opleiding te kiezen, binnen of buiten het Friesland College. Dergelijke adviezen komen voort uit intensief overleg tussen SAW'er en docent/coach, waarbij zij ieders waarnemingen betrekken. Indien de student het advies accepteert, kan de SAW'er het vervolgtraject in gang zetten. Dit kan bestaan uit zelf verder begeleiden vanuit de eigen instelling, dan wel overdragen aan een collega, of collega-instelling. De SAW'er zal de begeleiding pas beëindigen als hij zeker weet dat de student in de vervolgsituatie in goede handen is.
- **Vertrouwen als basis:** De kern van de kwaliteit in de samenwerking ligt in de vaardigheid en bereidheid van de SAW'er om concreet en doelgericht aan te sluiten op de vaardigheden en vragen van de docent/coaches en studenten. Een goede samenwerkingsrelatie zal niet ontstaan, wanneer de SAW'er zich de rol van expert

aanmeet. Eerst zal vertrouwen als basis onder de samenwerking tot stand moeten komen. Vervolgens kan de SAW'er door middel van zijn advisering de expertise en het zelfvertrouwen van docenten versterken, waar nodig 'grenzeloze' ondersteuning inperken, dan wel docent/coaches aanzetten tot meer interesse in de studenten. Om dat te kunnen, is deelnemen aan het dagelijkse leven en daar een vertrouwensband ontwikkelen, essentieel.

- **Tijd beschikbaar houden om in de klassen aanwezig te zijn:** Vanaf begin van het schooljaar de aanwezigheid in de klas inplannen (bijv. maandelijks, in eigen agenda) helpt om bovenstaand aspect SAW daadwerkelijk te bewerkstelligen.
- **Aansluiten bij activiteiten aan het begin van het schooljaar (introductie weken):** Voor bekendheid onder zowel studenten als docenten/coaches is het aansluiten bij activiteiten aan het begin van het schooljaar van zeer groot belang.
- **Aansluiten op thema's die voor de opleiding van belang zijn:** SAW'ers gaan in op voorstellen van de docent/coach(es) om aan te schuiven in de klas en doen in de onderwijscontext bruikbare suggesties om de docent/coach te ondersteunen. Dat houdt in dat een SAW'er nooit harder loopt dan de docent/coach en diens tempo volgt. De SAW'er zet kleine stapjes en laat concrete resultaten zien.
- **Zich voegen binnen de context van de school:** Een SAW'er moet zich kunnen voegen binnen de context van de school. De ervaring leert dat wanneer SAW'ers zich thuis voelen bij een opleiding of onderdeel van de school, de samenwerking met docent/coaches beter verloopt. Een SAW'er moet zich ook binnen een groep studenten weten te handhaven. Het moet voor een SAW'er wel duidelijk zijn hoe de schoolstructuur in elkaar steekt, zodat hij daar zijn weg in kan vinden.

Kwaliteiten en profiel SAW'er

- **Een sterke persoonlijkheid:** De SAW'er heeft een sterke persoonlijkheid, is geduldig, in staat tot zelfreflectie en treedt doortastend op. Hij heeft de moed om beslissingen te nemen. In de omgang met de studenten is hij gericht op het verschaffen van duidelijkheid, korte gesprekken en snel doorpakken. Zodoende ervaart ook de student de consequenties van het eigen gedrag. In de omgang met docent/coaches doet hij onder meer aan 'verwachtingenmanagement'. Ook een SAW'er kan er niet voor zorgen dat 'snel alles goed komt'.
- De SAW'er **communiceert helder en duidelijk** met docent/coaches over wat hij doet. Hij koppelt altijd terug waar hij met betrekking tot studenten mee bezig is.
- De SAW'er is **flexibel** in alle opzichten: In de tijdsindeling (het maken van afspraken, aanwezig zijn bij buitenschoolse activiteiten), maar ook in het inspringen op vragen die

zich aandienen en kan daarom van een eventueel voorgenomen programma afwijken. En ook in persoonlijkheid: de SAW'er kan goed functioneren in een open omgeving.

- **Kent en stelt grenzen:** De SAW'er kent zijn grenzen. In expertise en inzet van tijd en weet wanneer hij de regie uit handen moet geven. Hij verwerkt in zijn handelen het besef wat het betekent binnen een onderwijscontext te werken, begrijpt wat er leeft binnen een bepaalde opleiding en voor welke opgaven het onderwijs staat. Hij ziet waar hij een zinvolle aanvulling kan bieden op de inzet van de eindverantwoordelijke docent/coach.
- **Vanuit een andere invalshoek:** De SAW'er is in staat vanuit een andere invalshoek naar de student te kijken. Dat blijkt onder meer uit zijn vaardigheden bij te dragen aan de intake van risicostudenten en de behoefte aan (extra) begeleiding bij de onderwijsloopbaan goed in te schatten. Is er meer ondersteuning nodig, dan verwijst hij door, na afstemming met de verantwoordelijke docent/coach en eventueel na overleg met collega SAW'ers.
- De SAW'er heeft kennis van **de sociale kaart**, van aanmeldingsprocedures in de (jeugd)hulpverlening en kan goed **netwerken**.
- De SAW'er kan omgaan met **uiteenlopende belangen** en komt daarin niet klem te zitten.
- **Delen visie:** De SAW'er staat achter de visie, uitgangspunten, doel en werkwijze van SAW en draagt deze actief uit, werkt transparant.
- **Lef en contact:** De SAW'er werkt outreachend, stapt met "open mind" op student af, maakt gemakkelijk contact, zowel individueel als in een groep. Beweegt zich proactief en kan actief luisteren. De SAW'er kan weerstand van de student ombuigen naar en omzetten tot concrete acties. Hij neemt niet over en is betrouwbaar.
- **Generalistisch:** De SAW'er is breed inzetbaar op meerdere terreinen van de zorg voor de jeugd; kan op een breed scala aan vragen en omstandigheden soepel inspelen en eerste steun bieden. Hij kan de kaders van de eigen organisatie loslaten, weet wanneer specialistische hulp ingeschakeld moet worden, werkt wanneer nodig dwars door de ketens heen en neemt daarin de regie.
- **Preventief:** De SAW'er werkt proactief, oplossingsgericht en werkt vanuit de kracht van studenten. De SAW'er biedt ondersteuning in een zo vroeg mogelijk stadium en voorkomt waar haalbaar doorverwijzing naar specialistische en duurdere zorg.
- **Brugbouwer tussen onderwijs en zorg:** De SAW'er versterkt de pedagogische vaardigheden van de docent(coaches). Zet ervaring en kennis van de (jeugd)zorg in om het pedagogisch klimaat in de groep op school te verbeteren/versterken.

- **Ondernemend:** De SAW'er vindt het werken in het traject SAW een uitdaging, bedenkt samen met de student en/of de docent/coach creatieve oplossingen, zoekt de grenzen van wat mogelijk is op.
- **Samenwerkend:** De SAW'er heeft een positieve en aanvullende inbreng. Is transparant in zijn/haar aanpak, zorgt altijd voor een terugkoppeling van de werkzaamheden. Deelt kennis en ervaring van eigen instelling en onderkent en maakt actief gebruik van de bijdrage van andere disciplines en vakgebieden.
- **Resultaatgericht:** De SAW'er is een doener, pakt aan, werkt concreet, is gericht op oplossingen en durft zich buiten de gebaande paden te bewegen.
- **Reflectief:** De SAW'er staat regelmatig stil bij zichzelf en zijn eigen handelen, durft open naar zichzelf te kijken en daarover met collega's in gesprek te gaan; vraagt feedback en gebruikt deze om inzicht te krijgen in zijn professioneel handelen en ontwikkelt van daaruit alternatieven en probeert deze uit.
- **Emotionele balans:** De SAW'er is zelfstandig en mentaal evenwichtig, denkt in kansen en mogelijkheden. Is gedreven door afwisseling en kan goed relativeren.
- **Vakkennis:** De SAW'er heeft een afgeronde HBO-opleiding (MWD/SPH/Pedagogiek/Social Work) en tenminste 3 jaar relevante werkervaring; kennis van pedagogiek en ontwikkelingspsychologie; kennis van en inzicht in het hulpaanbod (sociale kaart), hulpverleningsmethodieken en diagnostische instrumenten en kennis van gedragsproblemen en psychiatrische beelden.

Colofon:

Deze factsheet kwam tot stand op basis van de opgedane ervaringen in het Peer School Support Project (PSSP): studenten verbeteren School als Werkplaats, de ondersteuning van jongeren met psychische problemen in het MBO. Het PSSP maakt onderdeel uit van de Academische Werkplaats Transformatie Jeugd Friesland. www.awtjf.nl Contact: info@awtjf.nl – november 2019